

3. Leading for Quality: Leadership and management development in customer-focused organizations. Ideas for Action. – Development Division Cabinet Office (OPSS), 1994. – P. 13; Daft, R. L., & Lane, P. G. (2008). The leadership experience (5 th ed.). Mason, OH: SouthWestern Cengage Learning.
4. Argyris, C. (1994). On Organisational Learning Blackwell, Oxford.
5. Winterton, Parker et al., (2000). Future Skill Needs of Managers. Research Report No 182.
6. Antonacopoulou, E., and Bento, R. (2003). Methods of 'learning leadership': taught and experiential. In J. Storey (ed.) Leadership in Organizations: Current issues and key trends. London: Routledge.

O. Bezzubchenko

LEADERSHIP AS FACTOR OF MODERN UNIVERSITY COMPETITIVENESS PROMOTION

The paper discusses the development of leadership theory. A central issue in this paper is the comparison of leadership and management functions. We assume that the use of leadership potential will improve the internal structure of relations in the organization (University), and provide continuous forward motion for best results.

Key words: leadership, management, competitiveness.

УДК 378.4.339(043)

Булатова О.В., Чентуков Ю.І.

РОЗВИТОК УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Тези присвячено дослідженню питань розвитку університетської освіти в умовах глобальної регіоналізації. Визначено найбільш привабливі освітні та наукові центри світу. Доведено необхідність постійного пошуку нових підходів, теоретичного обґрунтування та впровадження у навчальний процес університетів інноваційних систем професійної підготовки студентів у контексті транснаціональних проблем вищої освіти та задля підвищення її конкурентоспроможності.

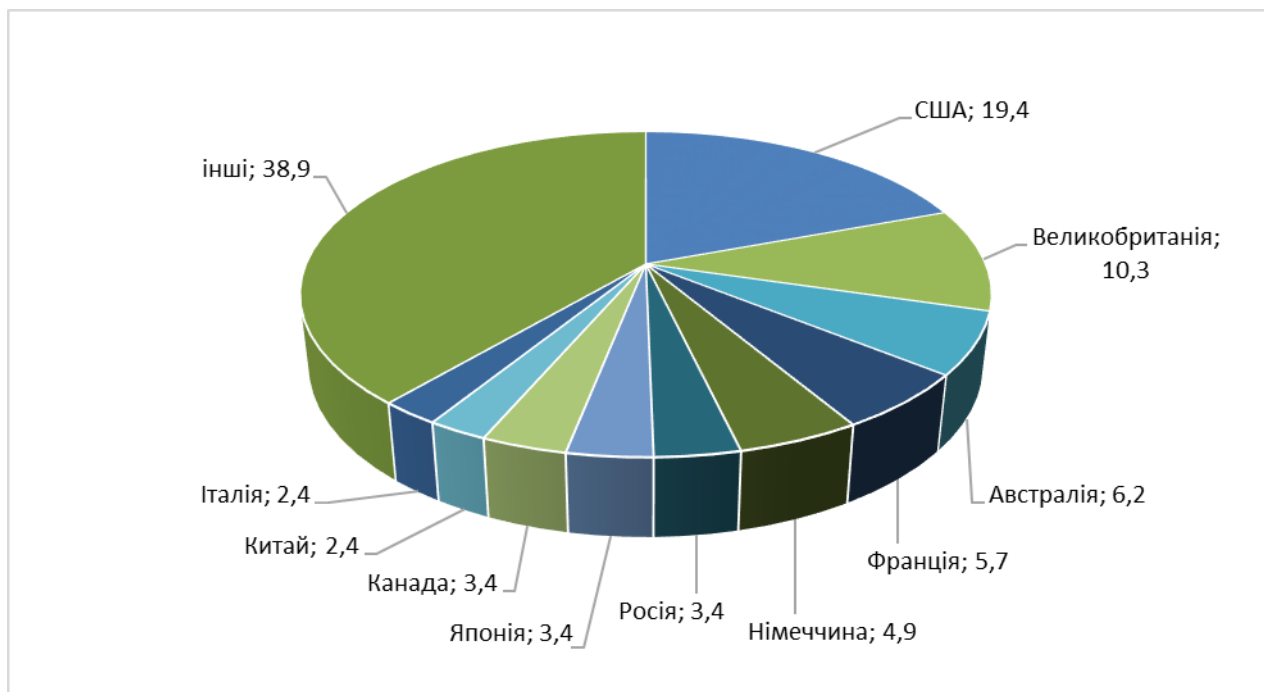
Ключові слова: університетська освіта, глобальна регіоналізація, студентська мобільність, єдиний інтегрований освітній й науковий простір.

Основна роль у побудові наукоємних економічних систем в розвинутих країнах належить вищій освіті. Конкуренція між основними освітніми та науковими центрами, які розташовані в основних регіонах світу – північно-американському, європейському, азійсько-тихоокеанському – визначає розвиток університетської освіти в сучасних умовах глобальної регіоналізації.

Університетська освіта США є однією з найбільш привабливих в світі. П'ята частина іноземних студентів навчається в США, при цьому кількість цієї категорії студентів зросла на третину за останні десять років (рис.1). У Великобританії здобувають вищу освіту 10,3% цієї категорії студентів. Замикають п'ятірку країн-лідерів за обсягами іноземних студентів Австралія, Франція і Німеччина.

У цілому в світі нараховується близько 5 млн. іноземних студентів, що більш ніж в два рази порівняно із 2000 роком [3, с.5]. Щорічне збільшення студентської мобільності становить близько 10%. К 2025 року за експертними оцінками міжнародна студентська мобільність суттєво зросте, а кількість іноземних студентів збільшиться і становитиме понад 8 млн. осіб [4, с.37]. Найбільше зростання кількості іноземних студентів спостерігається серед студентів, що обрали університети Великобританії (63,3%) [2]. Окрім давніх традицій університетської освіти, які впливають на вибір університету для навчання з

боку іноземних студентів, важливим фактором впливу є те, що випускники вишів Великобританії мають один з найнижчих рівнів безробіття в ОЕСР, нижче, ніж середній показник по ОЕСР. Так, рівень безробіття серед випускників магістерських програм по групі країн ОЕСР у середньому становить 4,5%, бакалаврських, відповідно, 5,6%. Для випускників університетів Великобританії ці показники становлять, відповідно, 2,1% та 2,7%, серед випускників американських університетів – 2,6% та 3,9%.

Рис.1. Розподіл іноземних студентів у світі, %

Відповіддю Європи на явища глобалізації і одночасно способом надання вищої освіти «європейського виміру» став Болонський процес - інтеграційний процес, який відбувається в системі європейської університетської освіти і спрямований на зміцнення інтелектуального, культурного та науково-технічного потенціалу Європи, підвищення у світі значущості європейської вищої школи, підвищення її конкурентоспроможності.

Країни Європи знаходяться у постійному пошуку нових підходів, теоретичного обґрунтування та впровадження у навчальний процес університетів інноваційних систем професійної підготовки студентів у контексті транснаціональних проблем вищої освіти. Серед важливих викликів розвитку європейської зони вищої освіти, безумовно, слід зазначити ті проблеми, які пов'язані із заявленим виходом Великобританії з Європейського Союзу. Уряд Сполученого Королівства сподівається, що британські університети забезпечать важливий внесок у конкурентоспроможність британської освіти на міжнародному рівні і після виходу, і стануть важливою частиною нової промислової стратегії. Проте, слід враховувати, що вихід із єдиного інтегрованого освітнього та наукового простору потребує нових адаптерів, оскільки підвищаться бар'єри для залучення талановитих європейських студентів та співробітників з континентальної Європи і, відповідно, зменшиться можливість для академічної мобільності. Неминучі втрати фінансування наукових досліджень та інновацій (у той час, коли за останні п'ять років обсяг фінансування наукових досліджень в Великобританії з-за кордону збільшився більш ніж на 65%).

Європейська зона вищої освіти як ключовий напрям розвитку мобільності громадян з можливістю працевлаштування має на меті формування та зміцнення інтелектуального, культурного та науково-технічного потенціалу Європи, підвищення в світі значущості європейської вищої школи. Саме задля цього реалізується постійне поліпшення якості, підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці, раціональне поєднання академічної якості та прикладного характеру освітніх послуг. У суспільстві значно підвищено

роль університетів у розвитку європейських культурних цінностей, а самі університети розглядаються як носії європейської свідомості.

Враховуючи довід формування освітніх простів в європейському та північно-американському регіонах, поступово формується азійсько-тихоокеанський освітній простір, в рамках якого впроваджуються відповідні програми азійсько-тихоокеанського співробітництва тощо. В регіоні активно розвиваються дві програми, які спрямовані на поширення академічної мобільності «ASEAN International Mobility for Students» та «Passage to ASEAN», до яких безпосередньо залучено 59 університетів регіону [3, с.6]. Країни ASEAN активно працюють над гармонізацією систем вищої освіти в країнах угруповання (*Southeast Asian Ministers of Education Organization, SEAMEO*) [1]. Гармонізацію планується досягнути, в першу чергу, через розширення вільного пересування студентів в межах регіону, розвиток навчальних планів, електронного й дистанційного навчання, утворення наукових кластерів, що в сукупності сприятиме підвищенню якості вищої освіти в країнах ASEAN, забезпеченню лідерства тощо.

Процес регіоналізації вищої освіти в умовах глобалізації виявляється довготривалим і складним (досвід європейських країн є дуже красномовним у цьому сенсі), має свої перешкоди і загрози. Країни відрізняються розбіжностями у системі організації й рівнях національної вищої освіти, її традиціях тощо. Однак саме регіоналізація вищої освіти сприятиме забезпеченню конкурентоспроможності регіону в глобальному світі, заснованому на знаннях.

Список використаної літератури

1. An Asian «Bologna Process» moves forward [Electronic resource] // Changing Higher Education. December 14, 2008. – URL: <http://www.changinghighereducation.com/2008/12/an-asian-bologna-process-moves-forward.html>
2. International Higher Education in Facts and Figures. - University of Oxford, 2016. – 30p.
3. International trends in Higher Education 2015. - University of Oxford, 2016. -26p..
4. Wildavsky B. The Great Brain Race: How Global Universities Are Reshaping the World/ Ben Wildavsky. – Princeton: Princeton University Press. 2010.- 248p.

О. Bulatova, Iu. Chentukov

UNIVERSITY EDUCATION DEVELOPMENT IN MODERN TERMS OF GLOBAL REGIONALIZATION

The paper is devoted to research of the university education development in terms of global regionalization. The most attractive educational and research centers in the world are defined. The necessity of constant search for new approaches, theoretical study and implementation in the universities' educational process the innovative systems of students training in the context of transnational problems of higher education and for improvement of its competitiveness is proved.

Keywords: university education, global regionalization, student mobility, a single integrated educational and scientific area.

УДК 378.4.009.12(043)

Гапонюк О.И.

ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЙ КАПИТАЛ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ УНИВЕРСИТЕТА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Актуальность исследования определяется, прежде всего, тем, что в экономике нового типа, под влиянием процессов глобализации, формируется новая конкурентная среда и в системе высшего образования, вследствие чего возникает необходимость поиска новых

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут вищої освіти НАПН України
Маріупольський державний університет

Міжнародна науково-практична конференція

**«Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності
сучасного університету»**

25-26 травня 2017 року

Збірник матеріалів конференції

Україна – Маріуполь – МДУ

ББК 94.3
УДК 061.3(063)

Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності сучасного університету: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2017 року). – Маріуполь, 2017, 372 с.

Редакційна колегія:

Головний редактор : доктор політичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, Почесний Генеральний консул Республіки Кіпр у Маріуполі **К.В. Балабанов**

Заступник головного редактора: доктор економічних наук, професор **О.В. Булатова**

Члени редколегії: доктор філологічних наук, професор **С.В. Безчотнікова**; кандидат філологічних наук, доцент **В.О. Дворянкін**; кандидат педагогічних наук, доцент **Л.В. Задорожна-Княгницька**; кандидат педагогічних наук, доцент **Ю.М. Кажан**; кандидат педагогічних наук, професор **Ю.М. Косенко**; доктор історичних наук, професор **В.Ф. Лисак**; кандидат економічних наук, доцент **Х.С. Мітюшкіна**; кандидат філологічних наук, доцент **О.А. Новицька**; доктор філологічних наук, професор **О.Г. Павленко**; кандидат історичних наук, доцент **І.О. Петрова**; кандидат педагогічних наук, доцент **О.Б. Проценко**; доктор економічних наук, професор **Р.О. Толпежніков**; кандидат політичних наук, професор **М.В. Трофименко**; кандидат філологічних наук, професор **С.В. Шепітько**

**Рекомендовано до друку та поширення мережею Інтернет науковою радою
Маріупольського державного університету
(протокол №2 від 11.05.2017)**

Збірник містить тези учасників Міжнародної науково-практичної конференції, які висвітлюють питання щодо конкурентоспроможності сучасного університету в умовах глобалізації; інтернаціоналізації вищої освіти; академічної мобільності як чинника інтеграції України у міжнародний освітній простір; розвитку лідерського потенціалу університетів в умовах інтернаціоналізації; забезпечення якості вищої освіти.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Александров І.О. ОСВІТА: КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ.....	4
Балабанова Н.В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ..	7
Беззубченко О.А. ЛІДЕРСТВО ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	9
Булатова О.В., Чентуков Ю.І. РОЗВИТОК УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ.....	12
Гапонюк О.И. ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЙ КАПИТАЛ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ УНИВЕРСИТЕТА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....	14
Годованик Є.В. ПРАВОВА НОРМА ЯК ФОРМА ВТІЛЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОСВІТНІХ СТАНДАРТІВ.....	17
Горбашевська М.О. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ У РЕФОРМУВАННІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ...	19
Гоша І.О. ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА НА РОЗВИТОК КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА НА ОСВІТУ В УКРАЇНІ.....	21
Гринько Т.В. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ.....	24
Гудзь М.В., Гудзь П.В. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ....	27
Дяченко О.Ф. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ ІЗ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ.....	30
Захарова О.В. РЕЙТИНГОВИЙ ПІДХІД В ОЦІНЦІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУЧАСНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.....	32
Іванюта Н.В. КУЛЬТУРА ЯК ЕЛЕМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВНЗ.....	35
Кислова Л.А. БЕНЧМАРКІНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ.....	37
Колосов Р.В. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ.....	40
Короткова Ю.М. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ МОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	42
Куриляк В.Є., Живко М.А. КРЕАТИВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	45
Макогон Ю.В. ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ И ВНЕДРЕНИЯ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ.....	47
Marena T. TRANSNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION AS A FACTOR OF IMPROVING COMPETITIVENESS OF MODERN UNIVERSITY.....	50
Мацука В.М. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ВНЗ.....	53
Ніколенко Л.М. РОЗВИТОК ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	56
Ніколенко Т.І. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	58
Осипенко К.В. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	61
Пастернак О.М. СТАТИСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ.....	64